

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jacobi Alvarez de Paz Opera

De Vita Spirituali, Eivsque Perfectione - Libri quinque

Álvarez de Paz, Jacobo

Lvgdvni, 1611

Quanto honore Deus perfectos afficiat. Cap. xxxij.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77833](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77833)

*Psal. 115.
Luc. 5.
Iob. 31.*

diximus, exonerationem. Onerat nos, cum exonerat Deus; onerat beneficio, cum exonerat peccato, Vox onerati: Quid retribuam Domino pro omnibus, quae retribuit mihi? Vox onerati: Exi à me, quia homo peccator sum Domine. Vox onerati: Semper enim, quasi tumētes super me fluctus, timui Deum. Semper, inquit, timui: Sicut ante, sic post acceptam indulgentiam peccatorum. Beatus homo, qui ita semper est pauidus, nec minori angitur sollicitudine, ne fortē obruatur beneficiis, quam peccatis. Nemo est, qui non aliquid oneris portet, quoniam nemo, qui non diuinis beneficiis subsit. Sed si vis ad plenitudinem hac pretiosa beneficiorū sarcina onerari, & diuinis donis impleri, dissolue colligationes impietatis, solue fasciculos deprimentes, dimitte eos, qui contracti sunt, liberos, & omne onus peccati dirumpere. Nec enim rex delinquentibus onera dignitatum imponit, nec diues direptoribus sarcinam suarum ditiarum committit. Sic nec Dominus his, qui oneri peccatorum & iniquitatum seruiunt, onere suorum donorum magnorum, non tam onerari, quam liberari permittit. Depone insuper onera imperfectionum tuarum, curas rerum secularium desere, & te ipsum, onus quidem grauissimum, derelinque, vt Deus seipso te repleat donis suis impleat, & omni amore terrenorum vacuum, caelestibus beneficiis magis magisque multiplicet.

Isa. 98.

*Quanto honore Deus perfectos
afficiat.*

C A P. XXXIII.

Psal. 99.

ONOR regis, ait sanctus Dauid, iudicium diligit: quo ostendit, honorem à Deo summo Rege delatum, non temerè iustis attribui, sed iustissima aequitatis lance librari. Equum ergo est, vt omnium iustorum iustissimi, quales sunt viri perfecti, ampliori reuerentia ac honore dignentur. Qui cum maxima dona suscipiant, eisque gloriosiores appareant, maiori honore digni iudicandi sunt, si omnis natura, & omnis hominum natio non fallitur, quae semper melioribus maiores honores decreuit. Hic perfectorum honor post eorum dona nunc explicandus est, & quidem breuiter, quoniam in prima huius operis tractatione multa de honore religiosorum diximus, quem illi praecipue habent, quia statum adipsenda perfectionis profuerunt, & viri sancti à secularibus existimantur. Conabimur autem noua dicere, (nam in rebus diuinis facile est noua considerare, & inuenire) & à repetitione dictorum abstinere. Virtus via est, per quam ad honorem & gloriam peruenitur, non quia ipsa honorem quaerit, nā (si vera est) sui ipsius bonum, & Dei beneplacitum expetit, sed quia (Deo disponente) dum placere Deo quaerit, in gloriam etiam & honorem incurrit. Qui cum sit primum virtutis, eo in loco collocatus est, ubi virtus aliud praerogabilem quaerens, illum quoque velut suae pulchritudinis congruum inueniat. In Psalms legimus: quoniam Dominus virtutum ipse est Rex gloriae. Qui enim facit, vt virtutem sectemur, facit etiam, vt gloriam & honorem vel nolentes acquiramus. Et iterum in alio Psalmo: In terra deserta, in uia & in aquosa: sic in sancto apparui tibi, vt viderem virtutem tuam & gloriam tuam.

Lib. 1.

Psal. 123.

Psal. 62.

A Quid est hoc? Nisi quod qui in hoc saeculo bonorum deserto, ac vacuo, & via veritatis carente, & fructu bonarum actionum orbato, se apud Dominum sanctitatis amatorem exhibet, dum virtutem habet, gloriam cum ea & honorem retinet? Ac demum alio loco de sanctis scriptum est: Domine in lumine vultus tui ambulabunt, & in nomine tuo exultabunt tota die, & in iustitia tua exultabunt. Iustitia quidem illos exultat, atque magnificat cuius causa homines & Angeli eos suspiciunt, ac venerantur quos pulchra virtus sibi in sponso adiunxit. Quia nobilis, inquit, vir eius, quando federit cum senatoribus terra. Quis est vir eius? sancte qui muliebrem infirmitatem exuens, & virorum fortitudinem induens, iniuit cum virtute commercium, & tamquam sponsam clarissimam in domum sui cordis deduxit. Gloria virtutis sanctorum Domine tu es, quoniam virtutis amatores gloriosos efficit, honorabiles reddis, & honorem illis verissimum non fucatum, nec simulatum constituis, & gloriam spontaneam non violentia extortam discernis. Merito autem Dominus ita statuit, vt studiosis virtutis honor, ac gloria tribueretur, quia, vt inquit Bernardus; Quae sine virtute est gloria, profecto indebita venit, praeproperè affectatur, periculosè captatur. Virtus gradus ad gloriam, virtus mater gloriae est, Fallax gloria, & vana est pulchritudo, quam illa non parturuit; sola est, cui gloria debetur iure, & securè impenditur. Si hoc ita est, perspicue liquet perfectos viros honore esse dignissimos, quorum non ordinaria est virtus, non segnis: sed eximia, feruens, atque perfecta. Si enim ferrum magnetem quemlibet sequitur, fortiorem ac robustiorem magis sequetur. Ita si honor virtutis est comes, eam, quae pulchrior, & perfectior est, vehementius & delectabilius comitabitur.

Psal. 88.

Prou. 31.

Psal. 88.

*Bernard.
ser. 1. de
sancto Vi-
tore.*

Habent quidem perfecti omnes causas, nulla excepta, propter quas solemus homines alios honorare. Honore ac reuerentia afficimus nobiles, & sanguine illustri progenitos: Sed omnes perfecti sunt nobilissimi, licet secundum carnem ex vili prosapia nascantur, quoniam sunt fratres sanctorum, cognati Angelorum, & domestici, ac filij Dei. Quos non aliena parentum merita prouexerunt, sed propria facinora extulerunt, & praestantissimi pro obtinenda virtute labores exaltarunt. Honoramus diuites: Sed perfecti extrema quoque mendicitate oppressi, squalore, & inedia confecti, & rebus humanis destituti, ditissimis sunt ditiores, quia si aurum, & argentum, & res perituras non possident, quia eas cum Paulo arbitrantur stercora, virtutes, & Spiritus sancti dona, & consolationes caelestes, & ius ad regnum caelorum, veras diuitias, & semper duraturas obtinere noscuntur. Honoramus sapientes, ac literatos: sed perfecti sunt sapientissimi, qui sciunt seipso, & ideo tam verè seipso despiciunt, qui sciunt Deum, ac ideo illum tam ardentè sitiunt, tam diligenter quaerunt, tam efficaciter complectuntur: sciunt vias virtutis, & semitas sanctitatis, quas etiam in obscura nocte aduersitatis sine vlla offensione percurrunt. Haec verò est sapientia vera, quam qui ignorant, quamuis de rebus humanis acutè disputare & disertè loqui sciant, caeci & stulti reputantur. Honoramus in aliqua dignitate positos: sed perfecti non vna dignitate, sed multis atque amplissimis nobilitati sunt. Ipsi enim sunt Iudices, qui impios in die nouissimo iudicabunt, ipsi reges, qui in aeternum cum Christo regnabunt: ipsi sacerdotes, qui hostias semper laudationis offerent. Honoramus viles nobis aut toti regno proficuos: Sed perfecti manum Do-

Philip. 3.

mini

mini super peccatores extantam detinent, indulgentiam, & dona impetrant, & totius Ecclesie decus, & ornamentum existunt. Honoramus denique fortes, & eos, qui in praelio hostes prostrauerunt; Sed ipsi quicquid vitiosum est, fortiter vicerunt, & de hostibus animam gloriosam victoriam reportarunt. Nec obstat quod aliqua illis victoria obtinenda supersit, neque enim duces reipublice pro extrema victoria solum, sed pro quacumque victoria obtenta immensis laudibus celebrantur, praemiiis cumulantur, & ipsorum tempora victorum seruo cinguntur. Nam & Dauid prima suae vitae victoria potitum, qua Philistaeum, in lapide & funda deiecit, omnis Israel cum triumpho, & canticis laudationum excepit, puellis ludentibus, atque cantantibus percussit Saul mille, David decem millia.] Sic & perfectum virum ob partas de hoste victorias, omnes dignum honore ducunt, & pro obtinendis ipsum patienter expectant. Perfecti igitur sanctitatis amore se ipsos dignos honore fecerunt; quare Paulus ait: Gloria, & honor, & pax omni operanti bonum,] & paulo superius: Iis, qui secundum vitam patientiam boni operis gloriam, & honorem, & incorruptionem quarunt, vitam aeternam Dominus abundanter donabit.]

1. Reg. 18.

Rom. 2.

Psal. 10.

Quia ergo viri perfecti maximo honore digni sunt, Dominus qui iustus est, & iustitiam dilexit, & aequitatem vidit, vultus eius,] eos non solum postquam suat vita functi, sed etiam dum viuunt, facit maximo honore a cunctis venerari. Sanctos enim ex hac mortali vita ad immortalem, & ab exilio ad patriam translato, quam maximis honoribus omnis fidelium caeterus prosequitur. Nam ante perfectorum corpora, atque reliquias, non tantum communes homines, verum principes quoque, & reges, ac sacerdotes, necnon & ipsi Pontifices maximi genua flectunt: eorum auxilium poscunt, coram Deo intercessionem efflagitant, ossa complectuntur, indumentorum particulas exosculantur, templa Domino pro ipsorum honore condunt, imagines erigunt; solemnitates celebrant, & in his atque aliis honoris signis, sanctos Deo coniunctos, & illius supernae patriae ciues, & diuinitatis participes profitentur. Non tamen Dominus in futuram vitam, omnem sanctorum honorem referuat, sed in hac etiam amplissimo honore re multiplicat. Omnes namque, qui viros perfectos agnoscunt, (cognoscunt verò eos plurimi, quia sicut non potest lux, aut ignis occultari, ita nec splendor, ac seruator sanctitatis abscondi) illos tamquam viros diuinos timent, & in corde suo magnos, & beatos existimant. Quod & sanctis Apostolis apud rebellem populum contigisse, sacra Scriptura commemorat. Caeterorum nemo, inquit, audebat se coniungere illis, praeter timorem scilicet, ac reuerentiam, sed magnificabat eos populus.] His itaque, quos viros innocentes, & puros existimant, aliquod malum inferre verentur: eis sanctitatis nomine in aliqua necessitate constitutis, subueniunt: absentes collaudant, praesentes reuerenter aspiciunt, benignè alloquuntur, si naturalem aliquem defectum habeant (nec enim gratia semper naturam omnino mutat) patienter sustinent, de illis magna & difficilia confidunt, ipsorum consilium (quamuis sine ignorantes) libenter admittunt, & si infirmetur, beatum ducunt illis inferuire, sordes abstergere, & vilibus quoque eorum obsequiis occupari. Denique licet homines, quod ad externam significationem attinet, nobiles, & in dignitate constitutos, & reges magis honorent (id quippe optimus ordo Ecclesiae exigit) tamen interiorius viros sanctos magis aestimant, feliciores putant, domi reuerentia, & honore digniores existimant,

Act. 5.

quia abundantius ipsi diuinam maiestatem participant, propter quam participationem reuerentia homini deferenda est. Egregie ergo Chrysoctomus fingens se cum nobili gentili habere colloquium, cuius filius ad fidem conuersus viam perfectionis intrauerat, persuadet illi, filium à saeculi vanitate, ad sanctitatis veritatem transferat, ampliori honore fulgere, quam si ad reipublicae dignitates ascendisset. Sin autem, inquit, honorari cupis ex filio, nec vllis esse contemptui, (par enim est his quoque te moueri, atque ea cupere): nescio quo pacto id vberius cosequi possis, quam vt eum habeas filium, qui naturam excedat humanam, quique in toto terrarum orbe illustris, & clarissimus habeatur, cumque sit tanta virtute, & potestate, neminem habeat inimicum. Nam si vestra hac potentia praeditus fuisset, habuisset quidem plurimos, qui vererentur, verum nec pauciores qui odissent: at hic illum omnes, & iucundè, & cum voluptate honorant. Si enim nonnulli humili loco nati, agrestiumque operariorum filij, cum ad hanc se philosophiam contulissent, ad eum cunctis fuere venerabiles, vt ne hi quidem, qui in summis dignitatibus agebant, erubesceret proficisci ad illorum ruguria, & cum eis colloqui, mensaque participes fieri: quin ita fuere affecti, tamquam bonis maximis, id quod erat verissimum, potiti fuissent: multò sanè magis id facient, cum viderint hunc illustrissimo ex genere clarissimisque diuitiis summa illa ex spe, ad eam se virtutem contulisse. Itaque quod tu maxime quereris, ex his, eum ad illa transisse, id in primis est, quod illum maxime omnium & probatum & spectatū facit; omnes, vt illum tueantur, inducit, non planè quasi hominem, sed iam penitus, vt Angelum.] Haec tenus Chrysoctomus; ex quo discimus quanto honore homines, eos qui se Deo consecrarunt, honore afficiant, non solum quando hi Deo dediti illustres sunt, sed etiam ignobiles atque plebij; quorum conuictum & mensam (solum ob id quod sancti sunt) adeo saeculi principes non horrent, vt ea sibi tū vtilia tū honorabilia ducant.

Chrysoct.

Ex alio autem capite percipi potest, quantum hic perfectorum honor nobilium & diuitem honorem superat, quod scilicet hos, ex eo, honore prosequimur, quia aliquid regiae dignitatis participant, vel in aliquo saltem à longè regiam dignitatem referunt, & aliquas actiones principum ac regum exercent, vt imperare, iura dare, causas finire, & populorum gubernationem suscipere: illos verò ideo honore afficiamus, quia Deum in se habent, quia eius virtutes, & perfectiones imitantur, & quia aliquid (vt ita dicam) diuini muneris exequentur. Nam eorum oratio homines, à Daemonibus liberat, à populis mala propulsat, prosperitates affert, & vniuersos ad virtutem, ad sanctitatem, ad vitam caelestis desiderium impellit. Sicut autem praestabilius est Deum referre, quam regem, & Dei munera, quam hominis imitari, ita sublimior honor perfectis attribuitur, quam nobilibus huius mundi confertur. Vnde Salo. non perfectionem sectatibus, honorem plusquam regium & imperatorum pollicetur, dicens: Arripe illam, & exaltabit te: glorificaberis ab ea, cum eam fueris amplexatus. Dabit capiti tuo augmentum gratiarum, & coronam inclyta proteget te.] Mundana namque nobilitas hominem, ad tempus; sanctitas, in aeternum exaltat. Nobilitas, amicum regum; perfectio, Dei amicum & Angelis parem constituit. Illa se amplectentes curis & negotiis laboriosis onerat; haec quia sine onere magnos facit, se complexantes glorificat. Illa capiti, id est, menti nobilium solet per occasionem addere augmentum vitiorum, nam ex nobilitate superbiunt, & in omnia illa

vicia,

vitia impingit, quorum est superbia principium: hac perfectorum mentibus addit quotidie augmentum donorum, ac spiritualium gratiarum, quia ex perfectione se deiciunt, & illas virtutes assequuntur, quae humilitati semper adherent. Nobilitas denique corona insidiantem circumdat, quia multi nobilibus invident, multi prosperitati eorum, ac diuitiis insidiantur. At perfectio cingit capita perfectorum corona protegente, omnes enim perfecti famulantur, & necessaria subministrant, & tantum abest, ut eum laudent, quod ad ipsum, ut ad asylum confugiunt, & sui ipsorum adiutorem profitentur. An non id Basilii ait, qui proposito premio, quo viri perfecti post mortem coronantur, hac subiicit, cum illo loquens, qui vitam perfectam excolit: Quod si defunctum iam certaminibus, nihilominus in terris te tamen remanere ille voluerit, quod plura tibi, & quae a prioribus diuersa, suscipias, susceperique luculenter conficias, atque ista ratione plerisque cum a visibilibus, tum etiam ab invisibilibus hostibus tutos conferues, nolito dubitare: quandoquidem magna sic etiam tibi in terris parata gloria est: et si apud amicos in pretio, qui te sibi adiutorem ac deprecatorem egregium inuenierint: hi tibi, veluti strenuo militi; alimenta suppeditabunt: hi, ut fortissimum victorem omni sanctorum genere cumulabunt: laetabundique veluti Dei Angelorum excipient, & (quod Paulus ait) ut Christum Iesum.] Quis nunc dubitet a perfectorum honore omnem humanum honorem excellit? Si quidem iste secundum nomen suum humanus est, quem mortales saepe timore, aut spe lucri coacti exhibent, ille vero caelestis, atque diuinus, quem ob diuinam amicitiam, ac vitam caelestem, & non timore, sed amore & admiratione capti decernunt.

Ex eo vero quod honor iste sanctorum tam eximius est, prouenit, ut ad eum exhibendum homines mirabiles reuerentiae significationes faciant, & coram sanctis plusquam coram principibus, aut regibus se deiciant: Numquam enim rex alteri regi cor suum aperiet; angores, quibus quatitur, pandet; infirmas vires, aut aliquid aliud infirmitatem olens, manifestabit; qui indignum ducet se, aut dubium in rebus agendis, aut infirmum ostendere. At viro iusto, & in sua opinione sanctitatis amatori, nihil occultum tenebit, sed quidquid miseriae est, quidquid infirmitatis, illi tamquam adiutori, & deprecatori apud Deum libenter aperiet. Vnde Ezechias exercitu regis Assyriorum oppressus, & magno timore concussus, misit, qui dicerent Isaiae: Dies tribulationis, & increpationis, & blasphemiae dies iste: venerunt filij vsque ad partum, & vires non habet parturiens.] Quod certe alio regi, praesertim a quo aut militarem manum aut pecuniarum subsidia non speraret, manifestare erubesceret. Numquam vnus rex manum alterius excolabit, aut ei velut minister mensam apponet, aut quasi famulus sedenti, & comedenti seruiet. Faciet autem hac cum viro sancto, quinimod magnum Dei donum indicabit. Confirmet hoc historia scitu dignissima, quae nobis quidem legentibus fuit admirabilis, quam Senerus Sulpitius de Maximo imperatore, & eius vxore imperatrice, necnon & de beatissimo Martino episcopo Turonis enarrat. Referam vero eam huius sancti & sapientis viri verbis, ne aliquid de eius suauitate detraham. Hic (scilicet Maximus Imperator) Martinum saepius euocatum, receptumque intra palatium venerabiliter honorabat: totus illicum eo sermo de praesentibus, de futuris de fidelium gloria, de aeternitate sanctorum, cum interim diebus ac noctibus de ore Martini regina pendebat, Euangelico illo non inferior exemplo, pedes sancti

A fletu rigabat, crine tergebatur. Martinus quem nulla unquam femina contigisset, istius assiduitatem, imo potius seruitutem non poterat euadere: non illa opes regni, non imperij dignitatem, non diadema, non purpuram cogitabat, diuelli a Martini pedibus solistrata non poterat. Postremo a viro suo poposcit; dein de Martinum uterque compellunt, ut ei remoris omnibus ministris, praeretur sola conuiuium: nec potuit vir beatus obstinatius reluctari. Componitur castus reginae manibus apparatus, sellulam ipsa, consternit, mensam admouet, aquam manibus subministrat, cibum, quem ipsa coxerat, apponit; ipsa, illo sedente eminus secundum famulantium disciplinam solo fixa consistit immobilis, per omnia ministrantis modestiam, & humilitatem exhibens seruentis. Miscuit ipsa bibituro, & ipsa porrexit. Finita coenula fragmenta panis assumpti, micaeque colligit satis fideliter illas reliquias imperialibus epulis anteponebat.] Quando rex alteri regi simile obsequium impendit? quando sponte illi ministrat? quando mensam ipse praeparat? quando cibum, & potum apposuit? & coram illo sedente more seruorum rectus stetit? Tale ministerium ab vno rege alteri exhibitum nec legimus, nec audiuius, nec aequum iudicauimus. Honor vero iste, qui principibus & regibus denegatur, datus est viro perfecto, & iuste datus, siquidem illo emittitur regnum caelorum, ut appareat quantis gradibus sanctis adhuc in terra viuentibus delatus honor, omnem gloriam, & honorem potentum excellat.

C Si volumus ergo honoris desiderium immodicum primorum parentum in nos delicto transfusum moderari, hunc honorem verissimum non tamen seipso, quam in eius radice, scilicet in sanctitate quaramus, & sic terrenos honores, ut puerorum ludicra despiciemus. Honor hic saecularis, ut inquit Chrysostomus, infamia, nugae, ignominia est, sicut mundi diuitiae supernis illis collatae, paupertas; & vita haec, sine illa, mors est. Amat ut iste, quia deest nobis diuinus ille. Sicut enim qui carent pretiosissimis cibis, viles diligunt, quos tamen, illis habitis, non sine nausea proicerent: sic quia caremus verissimo honore sanctorum, hunc fucatum venamur, & magnis laboribus animi, & corporis exquirimus, quem si illi haberemus, sine vlla difficultate aspernaremur. O igitur tu, qui mundo mortuus, & in statu humilitatis positus, honoris, & gloriae mundanae stimulus te sentis vrgeri, audi a beato Ephraem, in quo verus honor & vera gloria consistat. Audi, non ut audias, sed ut quarras, & inanem ac velocissimè transeuntem saeculi gloriam contemnas. Gloria Christianorum inquit ille, Dei praecipuum est. Gloria Christianorum, Apostolorum & prophetarum doctrina. Gloria Christianorum, humilitas animi est, spiritualis paupertas, atque obedientia. Gloria Christianorum, Palmodia cum compunctione. Gloria Christianorum penitentia cum lacrymis. Gloria Christianorum, mansuetudo, & quies, omnibusque se submittere, ac reuerentiam tribuere. Gloria Christianorum, pedes fratrum lauare. Gloria Christianorum est dicere socio: Peccavi tibi, ignosce mihi. Gloria Christianorum aduenarum & peregrinorum est receptaculum, atque compassio. Gloria Christianorum, & salus est semper mensa sua pauperes, orphanos, aduenasque excipere: hanc etenim domum Christus sua nunquam praesentia destituit. Gloria Christianorum est, non sine re solem occidere super iracundiam suam, neque in inimicitia aduersus aliquem obdormiscere. Gloria Christianorum, atque corona est, tribulationes sufferre, & non indignari, talisque amicus reperitur illius, qui

Basil.
praef. in
ascetic.

Rom. 15.

A. Reg. 19

Sulpitius
2. dialog.
6. 7.

Chrysof.
hom. 42.
in Ioan.

Epheum
de amore
pauperum.

dixit: Quoniam tribulatio vestra conuertetur in gaudium. Illa omnia sunt verus honor, & vera sanctorum gloria, quoniam eos honorabiles reddunt, & verissimum honorem habentibus deferunt. Hunc tu honorem quare, hunc non vanis laudationibus, sed peccatorum, & defectuum confessione, non ineptis dignitatum presentationibus, sed virtutum exercitatione ambi. Ita honorem allequeris, quem non maledicorum morsus adimat, quem non dignitatis perfunctio diuellat, quem non diuitiarum amissio consumat, sed in aeternum honorem commanatus, semper floridus imperturbatus, & omnibus admirandus existat.

De victoris perfectorum.

C A P. XXXIII.

Dilectus Domini Ioannes in sua reuelatione, sanctorum futuram gloriam post presentem tribulationem delineans, vidit eos stantes ante thronum, & in conspectu agni, amictos stolis albis, & palmae in manibus eorum.] Statio quidem ante thronum sanctorum, honorem amplissimum; amictus albus, quo Agnum imitantur; eorum vitam purissimam; & palmae manibus praelatae, victorias obtentas de hoste designant. Nihil enim gloriosius, quam principum more coram solio Regis regum stare: nihil purius, quam in conspectu Agni quempiam candidum apparere; nihil victoriosius, quam inter caelites victorem hostium pronunciari. Licet autem honor victoriam subsequatur, in reuelatione Ioannis sermone praecedit, quoniam de postrema sanctorum victoria, aut de omnibus ipsorum victoriis loquebatur, quarum finis expectandus non est (sicut diximus) vt eos honore, ac reuerentia celebremus. Ideoque sanctorum honor ante victoriam a nobis est expositus, quoniam non vnam tantum victoriam, sed vniuersas ipsorum victorias non tam prosequi, quam attingere cupimus, post quas omnes non honorem apud homines, sed praemium apud Deum confidenter expectant.

Perfectos igitur esse victores inde constat, quod primo pro fortitudine sibi data ad praeliandum, deinde pro ipsa obtenta victoria immensas Deo gratias referunt. Gratiarum actio ipsorum, est illa prophetae cantilena: Benedictus Dominus Deus meus, qui docet manus meas ad praelium, & digitos meos ad bellum.] Fatentur his verbis se, non propria virtute, sed virtute Domini de hoste reportare triumphos. Fatentur se minus expertos ad bellum esse, & a Domino instrui, atque eius viribus adiuari. Fatentur ingenuè, quod si suo duci non innituntur, nullatenus valebunt de virtutis hostibus triumphare. Cuius rei Bernardus est testis, qui de sponsa loquens, haec ait: Frustra nititur, si non innititur, scilicet super dilectum suum. Sanè etiam contra se innitens inualefcet, & facta seipsa validior, coget pro ratione vniuersa iram, metum, cupiditatem, & gaudium veluti quemdam animi curum bonus auriga reget, & in captiuitatem rediget omnem carnalem affectum, & carnis sensum ad nutum rationis in obsequium virtutis.] Iure autem consentitur sancti, a Domino manus eorum ad bellum instrui, & digitos ad accipiendum gladium, & lanceam conuenienter aptari, quoniam in Deuteronomio Dei auxilium ad praeliandum & vincen-

dum sibi promissum est. Si exieris, inquit, ad bellum contra hostes tuos, & videris equitatus & curus, & maiorem, quam tu habeas, aduersarij exercitus multitudinem, non timebis eos; quia Dominus Deus tuus tecum est, qui eduxit te de terra Aegypti:] Terra Aegypti vita prophana est, a qua viri perfecti, potestate Dei educti sunt, & ad terram promissionis, id est, ad vitam sanctitatis amatricem translati. In hac terra non omnia pacata sunt, non omnia secura, quia maxima hostium multitudo aduersus sanctos insurgit, vt eos a terra, lacte & melle manante, quam semel possederunt, disturbent. At sancti & perfecti, iuxta datum sibi praecceptum, non timent, neque hostibus inferiores se putant, nam Dominus a dextris est illis, ne commoueantur. Eandem gratiarum actionem pro adiutorio sibi dato, ad vincendum, idem sanctus Dauid sanctorum nomine alio loco decantat, dum ait: Docens manus meas ad praelium, & componens quasi arcum aureum brachia mea: Dedit mihi clypeum salutis tuae, & mansuetudo tua multiplicauit me. Accinxisti me fortitudine ad praelium: incuruasti resistentes mihi subtus me. Hoc opus Dei est, manus dissolutas ac debiles ad praelium instruere, & brachia carnis in brachia aerea, id est, fortia & robusta, commutare. Opus Dei est, hominem clypeo ad salutem munire, & aliquando, aut cadentem, aut nutantem erigere, ac vt ipse vincat, atque virtutibus augeatur, cum mansuetissime sustinere. Opus Dei est, infirmitatem fortitudine cingere, & ex hostibus seruos facere, & eos ad vtilitatem hominum ordinare. Huic eximio beneficio sancti se gratos ostendunt, & pro eo laeti gratiarum actionem non praetereunt.

Perfectorum quoque vox est, illa Pauli sententia, qua se vicisse & superasse testantur. Deo autem gratias, qui dedit nobis victoriam per Dominum nostrum Iesum Christum.] Quam victoriam? Certè omnem victoriam: qua vniuersos suos hostes vicerunt, & non solum in ditione sua, verum etiam (quod miru est) in alioru ditione prosperarunt. Tres namque esse animae humanae hostes mundum, Diabolum & carnem nullus ignorat, de quibus Bernardus ait: Si essemus in domo illa non manu facta aeterna in caelis, vbi nullus inimicus intrat, nullus exit amicus, nihil esset timendum. Nunc verò tribus malignissimis, & validissimis ventis expositi sumus, carni, diabolo, & mundo, qui conscientiam illuminatam moliuntur extingueri, insufflantes in cordibus nostris desideria mala, motus illicitos, & ita te repente turbantes, vt vix praenosceri valeas, vnde venias, aut quò vadas.] His hostibus impij seipfos ligatos & compeditos dederunt, de quibus dictum est: Percussimus foedus cum morte, & cum inferno fecimus pactum:] Imperfecti verò in rebus minoribus se illi pusillanimitè subiecerunt, quorum oblatos honores amant, suasiones, si non recipiunt, auscultant, & commoda consecretantur. At perfecti viri quam longissimè possunt, ab se ablegant, & tamquam cum immanissimis hostibus nullum patiuntur cum eis inire commercium. Imò illos victos ac superatos a se fugant: & quisqueorù dicit & facit illud Davidis: Persequar inimicos meos, & comprehendam illos: & non conuertar, donec deficiat. Confringam illos, nec poterunt stare, cadet subtus pedes meos. Gloriosè mundum primum hostem perfecti vincunt, cuius laudes fugiunt, cuius dignitates despiciunt, cuius diuitias parvipendunt. Nò illi plausus hominum ob rectè facta quaerunt, imò quantum decet, & licet, seipfos ab obtutibus humanis abscondunt, ne vanaluis thesaurum virtutum, ac sanctarum actionum surripiat. Non dignitates ambiunt, neque

ad pra

Apoe 7.

Psal. 143.

Bern. ser. 84. in c. 1.

Deu. 20.

2. Reg. 2.

1. Cor. 15.

Bern. ser. 3. in vigilia Natiuitatis Domini.

Ipsa. 28.

Psal. 17.